Opetus- ja kulttuuriministeriön vastaus 13.11.2019

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle

Miten Veikkauksen tuoton vähenemisen arvioidaan vaikuttavan edunsaajien toimintamahdollisuuksiin OKM:n hallinnonalalla ja miten tuoton vähenemiseen varaudutaan?

Taide ja kulttuuri

Nykytila

Arpajaislain (1047/2001) 17 §:n mukaan Veikkaus Oy:n tuotosta käytetään 53 % urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen sekä nuorisotyön edistämiseen. Edellä mainitusta 53 %:n osuudesta suurin edunsaaja on taide, jonka osuus siitä on 38,5 % (urheilu ja liikuntakasvatus 25 %, tiede 17,5 %, nuorisotyö 9 % ja 10 % em. tarkoituksiin valtion vuosittain tarkemmin päätettävällä tavalla). Koska tämä viimeksi mainittu 10 % yleensä jaetaan edellä mainittujen edunsaajien prosenttiosuuksien suhteessa, on taiteen osuus yleensä noin 42 % opetus- ja kulttuuriministeriön jakamista rahapelitoiminnan voittovaroista.

Hallituksen esityksessä vuoden 2020 talousarvioksi taiteeseen ja kulttuuriin ehdotetaan yhteensä 479,7 miljoonaa euroa, josta rahapelitoiminnan voittovaroja 257, 6 miljoonaa euroa eli 53,7 % toimialan koko valtionrahoituksesta. Yleiskatteellisista varoista rahoitetaan taidetta ja kulttuuria 222,1 miljoonaa euroa, mikä on 46,3 %:a taiteen ja kulttuurin koko valtionrahoituksesta.

Liitteessä 1 esitetään yleiskatteellisista varoista rahoitettavat taiteen ja kulttuurin määrärahat ja liitteessä 2 rahapelitoiminnan voittovaroista rahoitettavat kohteet. Yleiskatteelliset määrärahat ja rahapelitoiminnan voittovarat käytetään eri kohteisiin. Poikkeuksena ovat teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuudet, joita rahoitetaan sekä yleiskatteellisista määrärahoista että rahapelitoiminnan voittovaroista.

Liitteistä ilmenee, että suurimmat määrärahat yleiskatteellisista varoista osoitetaan viidelle toimialan virastolle, Senaatille vuokrina, ylimääräisiin taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeisiin, lainauskorvauksiin ja yksityisen kopioinnin hyvitykseen sekä taiteilija-apurahoihin. Suurin yksittäinen määräraha on kuitenkin varattu teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuuksiin.

Rahapelitoiminnan voittovarojen suurimmat käyttökohteet ovat kansallisten taidelaitosten toimintamenot ja teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuudet. Yhteensä nämä käyttökohteet ovat 126 418 000 euroa eli 49 % kaikista taiteen rahapelitoiminnan voittovaroista.

Veikkauksen tuloksen pienenemisen vaikutukset taiteen toimialalle

Hallituksen vuotta 2020 koskevan talousarvioesityksen mukaan rahapelitoiminnan voittovarat taiteen edistämiseen kasvavat 11,3 miljoonaa euroa. Kasvu johtuu Kansallisteatterin perusparannukseen osoitetusta 20 miljoonan euron jakamattomista voittovaroista irrotettavasta määrärahasta. Kun käyttökohteista vähennetään vuonna 2019 rahoitetut kertaluonteiset menot, jäisi taiteen käyttökohteisiin

vuonna 2020 4,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin kuluvana vuonna. Vähennykset pyritään kohdentamaan ensi vuonna käyttökohteisiin siten, että ne haittaisivat mahdollisimman vähän toimijoiden toimintaa.